

13. Kudriavtsev, I.O. (2017). Naukovi pidkhody do poniattia pidzakonnogo normatyvno-pravovoho akta v okremykh sferakh ta haluziakh prava [Scientific approaches to the concept of bylaw in certain areas and branches of law]. *Lex portus – Lex portus*, 2, 110–119 [in Ukrainian].
14. Knysh, V.V. (2015). Zakony ta pidzakonni normatyvno-pravovi akty Ukrainy u yurydychnomu zabezpechenni zakhystu konstytutsiinykh prav i svobod liudyny ta hromadianyna na okupovanykh terytoriiakh Ukrainy [Laws and bylaws of Ukraine in the legal provision of protection of constitutional rights and freedoms of man and citizen in the occupied territories of Ukraine]. *Naukovo-informatsiyni visnyk Ivano-Frankivskoho universytetu prava imeni Korolia Danylo Halyt'skoho – The Scientific and Informational Bulletin of Ivano-Frankivsk University of Law Named after King Danylo Halyt'skyi*, 12, 62–69 [in Ukrainian].
15. Hetman, Ye.A. (2016). Pidzakonni normatyvno-pravovi akty orhaniv vykonavchoi vlady Ukrainy ta inozemnykh derzhav: porivnialna kharakterystyka [Bylaws of executive authorities of Ukraine and foreign countries: a comparative description]. *Teoriia i praktyka pravoznavstva – Theory and practice of jurisprudence*, 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tip_2016_1_19 [in Ukrainian].

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.4.2.3>

СИСТЕМА ПРИНЦИПІВ ПОДАТКОВОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Сергій Брояков

аспірант кафедри фінансового права

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-0636-7490

Анотація. У статті досліджено принципи податкового консультування. Окреслено коло загальних рис, що характеризують принципи права: 1) найвища міра імперативності; 2) підвищена стабільність; 3) визначають основу нормативного регулювання; 4) лаконічна форма закріплення. Усі вищезазначені ознаки є рівною мірою властивими всім принципам права. Сформульовано дефініцію поняття «принципи податкового права»: принципи податкового права – це лаконічно сформульовані нормативні положення податкового права, які характеризуються найвищою мірою імперативності та забезпечують регламентацію як нормотворчої, так і правозастосовчої діяльності у сфері оподаткування. Визначено систему принципів податкового консультування, яка складається із: 1) загальних прямо закріплених принципів; 2) спеціальних непрямо закріплених принципів. До прямо закріплених принципів, які отримують свою безпосередню реалізацію в рамках податкового консультування, належать: а) принцип рівності усіх платників податків перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації; б) принцип-презумпція правомірності рішень платника податків. До непрямо закріплених принципів можна віднести: а) принцип забезпечення практичної необхідності консультування (п. 52.1 ст. 52 Податкового кодексу України (далі – ПК України)); б) принцип індивідуальної орієнтованості (п. 52.2 ст. 52 ПК України); в) принцип забезпечення гарантій для платника податків (п. 53.1 ст. 53 ПК України); г) принцип примату узагальнюючої податкової консультації (п. 53.1 ст. 53 ПК України); г) принцип забезпечення судового контролю (п. 53.2 ст. 53 ПК України).

Ключові слова: принципи права, податкова консультація, принципи податкового консультування, допомога платнику податків.

SYSTEM OF PRINCIPLES OF TAX CONSULTING

Serhii Broiakov

Postgraduate at Financial Law Department

Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-0636-7490

Abstract. The article explored the principles of tax consulting. A circle of common features that characterize the principles of law is outlined: 1) the highest measure of imperativeness; 2) increased stability; 3) determine the basis of legal regulation; 4) laconic form of consolidation. All of the above features are equally common to all principles of law. The definition of the concept of “principles of tax law” has been formulated: the principles of tax law are laconically formulated regulatory provisions of tax law, characterized by a high degree of imperative and provide regulation of both rule-making and law enforcement activities in the field of taxation. The system of principles of tax consulting has been determined, which consists of: 1) general directly fixed principles; 2) special indirectly fixed principles. The directly enshrined principles that get their direct implementation in the framework of tax consulting include: a) the principle of equality of all taxpayers before the law; b) the principle-presumption of the legality of the taxpayer's decisions. Indirectly fixed principles include: a) the principle of ensuring the practical need for consulting (clause 52.1 of article 52 of the Tax Code of Ukraine) b) the principle of individual orientation (clause 52.2 of article 52 of the Tax Code of Ukraine)

c) the principle of providing guarantees for the taxpayer (clause 53.1 article 53 of the Tax Code of Ukraine) d) the principle of the primacy of generalizing tax advice (clause 53.1 of article 53 of the Tax Code of Ukraine) d) the principle of ensuring judicial control (paragraph 53.2 of article 53 of the Tax Code of Ukraine).

Key words: principles of law, tax consultation, principles of tax consulting, assistance to the taxpayer.

SYSTEM ZASAD DORADZTWA PODATKOWEGO

Serhii Broiakov

aspirant Wydziału Prawa Finansowego

Narodowego Uniwersytetu Prawniczego imienia Jarosława Mądrego (Charków, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-0636-7490

Adnotacja. W artykule zbadano zasady doradztwa podatkowego. Określono krąg wspólnych cech charakteryzujących zasady prawa: 1) najwyższa miara imperatywności; 2) zwiększona stabilność; 3) określają podstawę regulacji; 4) zwięzła forma ustalenia. Wszystkie powyższe cechy są równie charakterystyczne dla wszystkich zasad prawa. Sformułowano definicję pojęcia „zasady prawa podatkowego”: zasady prawa podatkowego są zwięzle sformułowanymi przepisami prawa podatkowego, charakteryzujące się najwyższym stopniem imperatywności i zapewniające regulację zarówno działań regulacyjnych, jak i egzekucyjnych w dziedzinie opodatkowania. Zdefiniowano system zasad doradztwa podatkowego, który składa się z: 1) ogólnych zasad bezpośrednio ustalonych; 2) specjalnych zasad pośrednio ustalonych. Bezpośrednio ustalone zasady, które uzyskują swoją bezpośrednią realizację w ramach doradztwa podatkowego, obejmują: a) zasadę równości wszystkich podatników wobec prawa, unikanie każdego przejawów dyskryminacji podatkowej; b) zasadę-dominowanie słuszności decyzji podatnika. Do pośrednio ustalonych zasad można zaliczyć: a) zasadę zapewnienia praktycznej potrzeby poradnictwa (pkt 52.1 art. 52 Kodeksu Podatkowego Ukrainy (dalej – KP)); b) zasadę indywidualnej orientacji (pkt 52.2 art. 52 KP Ukrainy); c) zasadę zapewnienia gwarancji dla płatnika podatków (pkt 53.1 art. 53 KP Ukrainy); d) zasadę naczelnego uogólnionego doradztwa podatkowego (pkt 53.1 art. 53 KP Ukrainy); d) zasadę zapewnienia kontroli sądowej (pkt 53.2 art. 53 KP Ukrainy).

Słowa kluczowe: zasady prawa, doradztwo podatkowe, zasady doradztwa podatkowego, pomoc podatnikom.

Вступ. Принципи права відіграють надзвичайно важливу роль у забезпеченні послідовного розвитку врегульованих правом суспільних відносин. Абсолютно помилковим є підхід, коли принципи права визначаються як категорії декларативного характеру, які не наділені реальним правореалізаційним потенціалом. Часто нігілістичний підхід до принципів права призводить до непослідовності правозастосовної практики та як наслідок – до порушення приватних або ж публічних інтересів. Непоодинокими є випадки нехтування імперативними вимогами принципів права і в податковому правозастосуванні. Такого роду нехтування вихідними положеннями принципів права часто «прикривається» публічними інтересами. Однак короткостроковий публічний інтерес, який зумовлюється конкретними зовнішніми факторами, не може виправдати порушення стійкості та основоположності принципу права, який виступає гарантом стабільності не тут і зараз, а з огляду на майбутнє. Тому порушення принципу права в конкретному казуальному випадку ставить під сумнів неоспорюваність та найвищу міру обов’язковості принципу права в аспекті подальшого правозастосування.

Основна частина. Незважаючи на значний інтерес до принципів права, який останнім часом прослідковується в науці податкового права, все частіше ми стикаємося зі спробами «обійти» вимоги принципів податкового права з боку контролюючих органів та судових інституцій. Безумовно, це не є абсолютно поширеною стійкою практикою, проте навіть окремі випадки нехтування принципами права або ж спроби такого нехтування можуть призвести до значних негативних наслідків у функціонуванні системи оподаткування.

До ознак, які характеризують принципи права, слід відносити такі, як:

1) найвища міра імперативності. Принципи права характеризуються найвищою мірою імперативності, що означає превалювання принципів права над звичайними нормативними приписами. Визнання принципів права як таких, що мають перевагу над звичайними приписами права, обґрунтовується в доктрині природного права. Що стосується жорсткого юридичного позитивізму, то він, без прямої вказівки в законі на примат принципів права, відкидає позицію превалювання принципів права. Однак навіть у романо-германських правових системах, які ґрунтуються на позитивістських підходах, непоодинокими є випадки, коли суди визнають примат принципів права над іншими нормами. Якщо принципи права не будуть характеризуватися підвищеною мірою імперативності, то яка в них тоді потреба? У цьому і полягає основна ідея принципів – сформувати основу нормативного регулювання, яка за жодних обставин не повинна ставитися під сумнів;

2) підвищена стабільність. Принципи права ґрунтуються на вихідних засадах, які мають основоположне значення не тільки для поточної регламентації суспільних відносин, але й визначають вектори подальшого розвитку конкретної правової системи. Це зумовлює відносно тривалу в темпоральному відношенні стабільність принципів права. Тобто принципи права є більш стійкими у часі, ніж звичайні нормативні приписи. Водночас це не означає, що в силу суспільно-політичних та соціально-економічних трансформацій принципи права не можуть змінюватися. Як правило, у прогресивно орієнтованих державах принципи права тільки розширюють свій зміст і тим самим забезпечують адекватну реакцію на суспільні трансформації;

3) визначають основу нормативного регулювання. Принципи права встановлюють «тренди» регулювання правової системи чи окремої сфери суспільної взаємодії. При цьому вихідні положення права формують базис, на основі якого вже вибудовується весь нормативний масив. Без принципів права неможливо

вбудувати ефективно діючу систему права або ж конкретний її структурний елемент. Невипадково на законодавчому рівні поняття «принципи права» часто формалізують за посередництвом терміна «засади». Зокрема, принципи податкового законодавства визначаються в ПК України як «основні засади». Однак це не означає, що в податковому законодавстві не застосовується термін «принципи». Так, під час визначення системи таких основних засад законодавець оперує поняттям «принципи» (п. 4.1 ст. 4 ПК України);

4) лаконічна форма закріплення. Принципам права властива лаконічна форма їх нормативного закріплення. Як правило, принципи права закріплюються в дефініційній формі – зазначається назва принципу та його визначення. Саме в рамках визначення і закріплюються конкретні правила поведінки, які справляють регулятивний вплив на суспільні відносини. Дефініційний спосіб нормативного закріплення принципів права, на наш погляд, є найбільш раціональним. Тільки такий спосіб закріплення принципів права забезпечує збереження класичної форми вихідних положень та створює умови для їх дійсної правореалізації, адже дефініційна форма дозволяє закріпити реальне правило поведінки. Часто принципи права тільки перераховуються в нормативно-правових актах (без визначення їх змісту). Наприклад, система принципів права, що закріплена у ст. 4 Закону України «Про адміністративні послуги». Такий підхід до закріплення принципів права не можна назвати послідовним, оскільки він призводить до вихолощення нормативно-регламентаційного потенціалу принципів права і цим самим зводить їх до статусу декларативних положень. Що стосується змістовного наповнення принципів права, то воно отримує своє поширювальне формулювання в доктринальних джерелах або ж у правозастосовчій практиці (практика Верховного Суду). Часто послідовне конструювання змісту принципів права відбувається в актах міжнародних організацій. Як приклад можна навести Доповідь «Верховенство права», що була затверджена Венеційською комісією. Відповідний документ забезпечив не тільки теоретичні, але і практично-прикладні конструкції, що визначають підходи до правозастосування принципу верховенства права.

Усі вищезазначені ознаки властиві всім принципам права. Що стосується сфери оподаткування, то вона також не позбавлена впорядковуючого та систематизуючого впливу принципів права.

Принципи податкового права регламентують діяльність усіх без винятку суб'єктів податкового права. При цьому потрібно відмітити, що специфічні різновиди діяльності у сфері оподаткування регламентуються специфічним набором принципів права. Аналогічне твердження буде цілком справедливим і щодо визначення кола вихідних положень податкового права, якими повинні керуватися конкретні суб'єкти податкових відносин. Це дозволяє говорити про наявність системи принципів податкового права, які регулюють порядок надання податкових консультацій. Такого роду підхід зумовлюється наявністю специфічного різновиду діяльності – надання податкових консультацій, та визначеного кола учасників податкових відносин, які слідують відповідним принципам – контролюючого органу та платника податків.

У податковому законодавстві відсутнє визначення таких понять, як «принципи податкового законодавства», «принципи податкового права» тощо. Відповідно, дефініцію поняття «принципи податкового права» потрібно формувати на теоретико-правовому рівні. Для послідовного визначення відповідного поняття потрібно окреслити коло його іманентних рис. До рис принципів податкового права можна віднести: а) найвищу міру імперативності (вирізняються системоформуючим призначенням в аспекті податково-правового регулювання); б) лаконічність формулювання змісту (принципи податкового права можуть мати як пряму, так і непряму форму закріплення, але незмінним залишається одне – принципи податкового права встановлюють коротке і зрозуміле правило поведінки); в) правореалізація як у сфері нормотворчості, так і у сфері правозастосування (принципи податкового права регламентують як діяльність суб'єктів нормотворчих процедур у сфері оподаткування, так і суб'єктів податкового правозастосування).

Зважаючи на вищезазначені ознаки податкового права, можна сформулювати таке визначення: принципи податкового права – це лаконічно сформульовані нормативні положення податкового права, які характеризуються найвищою мірою імперативності та забезпечують регламентацію як нормотворчої, так і правозастосовчої діяльності у сфері оподаткування.

У першу чергу потрібно зазначити, що принципи податкового права підрозділяються на прямо закріплені та непрямо закріплені. Про специфіку форми закріплення принципів права (пряму або непряму) говорила ще Т.В. Кашанина (Кашанина, 2011: 169). В аспекті принципів податкового права влучно зазначив А.М. Котенко, назвавши їх часто такими, що наскрізно пронизують норми права і тим самим впливають на зміст правових положень (Котенко, 2014: 22). Саме тому принципи податкового права можуть отримувати свою фіксацію не тільки у ст. 4 ПК України («Основні засади податкового законодавства України») (Податковий кодекс України, 2010), але й у рамках інших приписів податкового законодавства.

Слід відмітити, що не всі прямо закріплені принципи податкового права (вихідні положення ст. 4 ПК України) регулюють діяльність із надання податкових консультацій. До прямо закріплених принципів, які отримують свою безпосередню реалізацію в рамках податкового консультування, належать: а) принцип рівності усіх платників податків перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації; б) принцип-презумпція правомірності рішень платника податків. На інші принципи податкового права суб'єкти відносин із надання податкових консультацій також повинні звертати увагу, однак такі принципи не мають безпосереднього відношення до податкового консультування. Це, зокрема, принцип стабільності. Так, якщо контролюючий орган бачить, що певний загальнообов'язковий платіж, про необхідність сплати якого ставить питання платник, був запроваджений із порушенням принципу стабільності, то в такому випадку контролюючий орган і повинен надати індивідуальну податкову консультацію платнику, виходячи з вимог

даного принципу, навіть якщо вони і не співпадають з фіскальними цілями держави. Проте це у жодному випадку не прирівнює принцип стабільності до вихідних положень, які направлені на регулювання податкового консультування. Що ж стосується непрямо закріплених принципів податкового права, які регламентують податкове консультування, то вони отримують своє закріплення у ст. 52–53 ПК України. До таких непрямо закріплених принципів можна віднести: а) принцип забезпечення практичної необхідності консультування (п. 52.1 ст. 52 ПК України); б) принцип індивідуальної орієнтованості (п. 52.2 ст. 52 ПК України); в) принцип забезпечення гарантій для платника податків (п. 53.1 ст. 53 ПК України); г) принцип примату узагальнюючої податкової консультації (п. 53.1 ст. 53 ПК України); ґ) принцип забезпечення судового контролю (п. 53.2 ст. 53 ПК України).

Отже, принципи податкового права, які регламентують надання податкових консультацій, є пристосованими для цілей відповідної сфери податкового адміністрування загальними принципами податкового законодавства (ст. 4 ПК України), або ж основоположними, концептуально оформленими, непрямо закріплені вимогами податкового законодавства (ст. 52–53 ПК України).

Для комплексного дослідження вихідних положень податкового права, які визначають основи податкового консультування, проведемо послідовний аналіз двох вищезазначених блоків таких принципів. Розпочнемо відповідний аналіз із впливу загальних принципів податкового законодавства на податкове консультування.

Принцип рівності платників податків. Змістовно принцип рівності платників податків полягає в тому, що контролюючий орган повинен до всіх без винятку платників податків застосовувати однакові підходи. Як дискримінаційні законодавець визначає такі критерії:

- 1) расова приналежність;
- 2) соціальний статус;
- 3) релігійні вподобання;
- 4) національна приналежність;
- 5) громадянство фізичної особи;
- 5) форма власності юридичної особи;
- 6) місце походження капіталу.

Кожен із вищезазначених критеріїв може потенційно вплинути на об'єктивність посадових осіб контролюючого органу. Будь-який негативний суб'єктивізм по відношенню до платника податків є недопустимим. Дискримінаційні підходи до платника податків можуть призвести не тільки до іміджевих втрат фіскальних органів, але й взагалі підірвати довіру платників податків до усєї системи оподаткування.

Змістовною основою принципу рівності платників податків виступає загальноправовий принцип рівності. При цьому в межах податкового законодавства відбувається галузево-орієнтоване пристосування вимог відповідного загального принципу права.

Головним функціональним недоліком нормативно-закріпленого формулювання принципу рівності платників податків є той аспект, що законодавець передбачив саме вичерпний перелік дискримінаційних критеріїв. Водночас об'єктивно таких дискримінаційних критеріїв може бути ціла множина. Це створює ризики того, що даний принцип не буде ефективно реалізований на практиці у всій можливій варіативності розвитку податкових відносин.

Принцип-презумпція правомірності рішень платника податків. Зміст даного принципу полягає в тому, що якщо існує множинне (неоднозначне) трактування нормативно закріплених прав і обов'язків платників податків, то рішення повинно прийматися контролюючим органом на користь платника податків. Тобто даний принцип податкового законодавства встановлює превалювання саме приватного інтересу перед публічним інтересом. Незважаючи на загальне правило із приводу пріоритету публічного інтересу у сфері оподаткування, у випадку із принципом-презумпцією правомірності рішень платника податків встановлення первинності приватного інтересу є цілком зрозумілим. Недосконалість нормотворчості – це виключно питання публічної відповідальності. Тобто платник податків не може зазнавати негативного впливу від неналежного конструювання приписів нормативно-правових актів.

Відповідно, контролюючий орган під час відповіді на запит платника податків повинен враховувати вимоги презумпції правомірності рішень платника податків. Тобто у випадку неоднозначності розуміння нормативних приписів позиція контролюючого органу повинна викладатися в податковій консультації в найбільш оптимальному та лояльному по відношенню до платника податків форматі. Саме такий підхід до податкового консультування відповідатиме вимогам даного основоположного податково-правового презумптивного положення.

У подальшому слід послідовно розглянути спеціальні непрямо закріплені принципи податкового консультування. Кожен із таких принципів закріплений у рамках нормативних положень податкового кодексу без прямої вказівки на його засадничу роль. Така основоположність викристалізовується в самій нормативно закріпленій ідеї, яку і втілює такий принцип.

Принцип забезпечення практичної необхідності податкового консультування. Податкова консультація не повинна стосуватися надуманих питань та штучно змодульованих питань, які не мають ніякого відношення до об'єктивної дійсності та потреб податкового правозастосування. Такого роду підхід зумовлюється в першу чергу тим, що податкова консультація являється саме допомогою платнику податків, а відповідно, така допомога повинна мати практично-прикладний характер. У зв'язку із цим платник податків повинен описати у своєму запиті практичну необхідність на одержання індивідуальної податкової консультації.

Що стосується узагальнюючих податкових консультацій, то їх практична необхідність виявляється в актуальності питань, які аналізуються Міністерством фінансів України в таких консультативних актах.

Принцип індивідуальної орієнтованості. Даний принцип надання податкових консультацій має відношення виключно до індивідуальних податкових консультацій, які надаються виключно за запитом платника податків та створюють гарантії тільки для такого платника податків. Відповідно, індивідуальність даного різновиду податкової консультації зумовлюється такими факторами: 1) ініціатива конкретного суб'єкта, який «запускає» процедуру податкового консультування; 2) індивідуально-орієнтований гарантійний механізм. Що стосується узагальнюючих консультацій, то їх у жодному випадку не можна назвати індивідуально-орієнтованими.

Принцип забезпечення гарантій для платника податків. Даний принцип є чи не найбільш важливим спеціалізованим вихідним положенням, що орієнтоване на забезпечення дійсної реалізації прав та інтересів платників податків. Змістовно він полягає в тому, що не може бути притягнуто до юридичної відповідальності платника податків, який діяв у чіткій відповідності з положеннями індивідуальної або ж узагальнюючої податкової консультації. Даний принцип втілює ідею забезпечення довіри до офіційної позиції публічно-владного суб'єкта. Водночас саме даний принцип права буде суттєво «усічено» законодавцем з 01 січня 2021 року. Із відповідної гарантійної ролі податкових консультацій буде обмежена тільки звільненням від фінансової відповідальності платників податків, які діяли у відповідності із приписами податкової консультації. Такого роду підхід з обмеження дії одного з найбільш важливих гарантійних механізмів навряд чи можна назвати послідовним.

Принцип примату узагальнюючої податкової консультації. Превалювання положень узагальнюючої податкової консультації над висновками, викладеними в індивідуальній податковій консультації, зумовлюється низкою факторів:

– по-перше, узагальнююча податкова консультація засновується на цілій низці опрацьованих індивідуальних консультацій або є результатом опрацювання особливо актуальної теми щодо неоднозначного застосування окремих нормативних приписів;

– по-друге, узагальнююча податкова консультація надається центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику (Міністерство фінансів України), якому підпорядковуються контролюючі органи, що уповноважені надавати виключно індивідуальні податкові консультації.

У зв'язку із цим ми повинні констатувати послідовність позиції із приводу примату узагальнюючих податкових консультацій. На практиці це виявляється в тому, що у випадку суперечності між положеннями узагальнюючої та індивідуальної податкової консультації платник податків повинен орієнтуватися на узагальнюючу податкову консультацію.

Принцип забезпечення судового контролю. Змістовно відповідне вихідне положення податкового права полягає в тому, що будь-яка податкова консультація може бути оскаржена платником податків до суду. Тобто в тому випадку, якщо платник податків не погоджується з висновками, зробленими в такій податковій консультації, він має право оскаржити таку консультацію та отримати за допомогою механізму судового рішення вивірену правову позицію, яка в подальшому буде закріплена в новому консультаційному акті. Даний принцип виступає гарантійним механізмом проти сваволі владного суб'єкта податкових відносин.

Висновки. Отже, принципи, які регламентують надання податкових консультацій, поділяються на: 1) загальні прямо закріплені принципи податкового законодавства; 2) спеціальні непрямо закріплені принципи надання податкових консультацій. Принципи податкового консультування забезпечують належний порядок провадження відповідної діяльності та формують систему гарантій платника податків. При цьому слід відмітити тенденції непослідовного нормативного реформування вихідних положень податкового законодавства, що визначають основи надання податкових консультацій.

Список використаних джерел:

1. Кашанина Т.В. Юридическая техника: учебник. Москва : Норма, Инфра-М, 2011. 496 с.
2. Котенко А.М. До питання про принципи у податково-правовому регулюванні. *Фінансове право*. 2014. № 2. С. 22–24.
3. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI в ред. від 02.04.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

References:

1. Kashanina, T. V. (2011). *Iuridicheskaia tekhnika: uchebnik* [Legal technique: textbook]. Moskva: Norma, Infra-M. 496 s. [in Russian].
2. Kotenko, A. M. (2014). Do pytannia pro pryntsypy u podatkovu-pravovomu rehulivanni [On the question of principles in tax and legal regulation]. *Finansove pravo*. № 2. S. 22–24 [in Ukrainian].
3. Podatkovi kodeks Ukrainy (2010) [Tax Code of Ukraine]: Kodeks Ukrainy № 2755-VI v red. vid 02.04.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> [in Ukrainian].